

หน้าต่างปรับสภาพคล่อง ของธนาคารแห่งประเทศไทย (Loan Window)

โดย อภินันท์ จินศิริวานิชย์

สัปดาห์นี้เรามาทำความรู้จักกับ หน้าต่างการให้สภาพคล่อง (Loan Window) โดยธนาคารแห่งประเทศไทย กันบ้างดีกว่า ถือว่าเป็นเกร็ดเล็กเกร็ดน้อยที่นำมาแนะนำให้คุณผู้อ่านได้ทราบถึง อีกช่องทางการให้สภาพคล่อง ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยในฐานะที่เป็น The last of resort เปิดให้สถาบันการเงินที่เป็นสมาชิก สามารถใช้ตราสารหนี้ที่มีอยู่ เป็นเครื่องมือเพื่อชดเชยการขาดสภาพคล่องของเงินสด ในช่วงเวลาสั้นๆ

จริงๆแล้ว ช่องทางการให้สภาพคล่องแก่สถาบันการเงินที่เป็นสมาชิกกับธนาคารแห่งประเทศไทย มีอยู่ด้วยกันหลายช่องทาง ที่คุ้นเคยและรู้จักกันดี ได้แก่ ตลาดซื้อขายตราสารหนี้โดยมีสัญญาว่าจะซื้อคืนหรือขายคืน มีทั้งในรูปแบบ

- 1) BOT Repo (ตลาดซื้อคืนตราสารหนี้โดย ธปท.)
- 2) Bilateral Repo (ตลาดซื้อคืนตราสารหนี้ที่ ธปท. ทำกับ สถาบันการเงินคู่ค้าหลัก (Primary Dealers) และ
- 3) SPAF : Security Position Adjustment Facility (ธุรกรรมซื้อคืนตราสารหนี้เพื่อปรับฐานะพันธบัตรของ Primary Dealers) ซึ่งทั้งหมดล้วนเป็นธุรกรรมเพื่อการกู้ยืมระยะสั้น โดยใช้ตราสารหนี้เป็นหลักประกันด้วยกันทั้งสิ้น

อย่างไรก็ดีนอกเหนือจากช่องทางการให้สภาพคล่องดังกล่าว ธนาคารแห่งประเทศไทยยังได้เปิดโอกาสให้สถาบันการเงิน สามารถเข้ามาทำการกู้ยืมระยะสั้น ผ่านหน้าต่างการให้สภาพคล่องที่จัดตั้งขึ้น นั่นก็คือ “หน้าต่างการให้สภาพคล่องสิ้นวัน” (End-of-day liquidity window) และ หน้าต่างการให้สภาพคล่องระหว่างวัน (Intraday Liquidity Facilities: ILF) โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเป็นแหล่งกู้ยืมสุดท้าย (The Last of Resort) ให้สถาบันการเงินมีความคล่องตัวในการปรับสภาพคล่องช่วงสั้นๆ หากหาแหล่งกู้ยืมอื่นไม่ทัน ที่นี้เรามาดูรายละเอียดกันเลยดีกว่าครับ

หน้าต่างปรับสภาพคล่องสิ้นวัน (End-of-day liquidity window) เดิมที ธปท.ได้เปิดหน้าต่างการให้สภาพคล่อง ในลักษณะที่เป็น Standing Facilities แก่สถาบันการเงินที่เป็นสมาชิก (ได้แก่ ธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุน บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ และสถาบันการเงินพิเศษที่มีกฎหมายจัดตั้งขึ้น) หากไม่สามารถหาแหล่งกู้เงินได้ทัน สามารถใช้ตราสารหนี้เป็นหลักประกันเพื่อกู้ยืมเงิน ผ่านช่องทางต่างๆได้แก่

- 1) หน้าต่างรับซื้อพันธบัตรโดยมีข้อสัญญาว่าจะขายคืน (Loan Window) ซึ่งกำหนดอัตราดอกเบี้ยเพื่อให้กู้ยืมแบบคงที่
- 2) หน้าต่างรับซื้อพันธบัตรโดยมีข้อสัญญาว่าจะขายคืน (ตลาดซื้อคืนนอกเวลา หรือ RP late hour) ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการชำระดุลหักบัญชี มีระยะเวลาการกู้ยืมแบบข้ามคืน (Overnight) โดยกำหนดอัตราดอกเบี้ยเป็นแบบลอยตัว และจะสูงกว่าอัตราดอกเบี้ยกู้ยืมของตลาดซื้อคืนเวลาปกติ) หน้าต่างรับซื้อตัวเงินโดยมีข้อสัญญาว่าจะขายคืน เพื่อประโยชน์ในการชำระดุลการหักบัญชีโดยกำหนดอัตราดอกเบี้ยแบบลอยตัวอิงกับอัตราดอกเบี้ยซื้อคืนอายุ 7 วัน

อย่างไรก็ดีการกำหนดอัตราดอกเบี้ยกู้ยืมผ่านหน้าต่างดังกล่าว และความต่างกันของอัตราดอกเบี้ยในแต่ละหน้าต่าง ไม่สอดคล้องกับอัตราดอกเบี้ยเชิงนโยบาย ที่ ธปท.เป็นผู้กำหนดขึ้น (RP 14 วัน) ทำให้การส่งสัญญาณนโยบายการเงิน ผ่านการกำหนดอัตราดอกเบี้ยเชิงนโยบาย ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ธปท.จึงได้ประกาศยกเลิกช่องทางทำให้สภาพคล่องดังกล่าว ซึ่งในฐานะที่เป็น The Last of Resort ธปท.จึงได้จัดตั้งหน้าต่างการให้สภาพคล่องที่เป็นลักษณะ Standing Facilities ทดแทนเพียงหน้าต่างเดียว นั่นก็คือ หน้าต่างสภาพคล่องสิ้นวัน (End-of-day liquidity window) ซึ่งเป็นหน้าต่างสุดท้ายเพื่อชดเชยหรือปรับสภาพคล่องในช่วงสิ้นวัน โดยสถาบันการเงินที่ขาดสภาพคล่องจะทำการขายพันธบัตรกับ ธปท. โดยมีสัญญาว่าจะซื้อพันธบัตรดังกล่าวคืนในวันทำการถัดไป ซึ่งเวลาทำการเปิดตั้งแต่ 17.00-17.30 น. โดยกำหนดอัตราดอกเบี้ยเท่ากับ ส่วนต่างตามที่ ธปท.กำหนด (ปัจจุบันอยู่ที่ร้อยละ 1.5 ต่อปี) บวกด้วย อัตราดอกเบี้ยเชิงนโยบาย RP 14 วัน

อนึ่งตราสารหนี้ที่กำหนด ได้แก่ ตัวเงินคลัง ตัวสัญญาใช้เงินเพื่อปรับโครงสร้างหนี้ พันธบัตรธนาคารแห่งประเทศไทย พันธบัตรรัฐบาล และ พันธบัตรหรือหุ้นกู้ที่ออกโดยองค์กรของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือสถาบันการเงินที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้งขึ้น โดยมีธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นนายทะเบียนและตัวแทนการจ่ายเงิน

สมาคมตลาดตราสารหนี้ไทย

www.thaibma.or.th